

Europese Dag van de Talen
26 september

EUROPEAN CENTRE FOR
MODERN LANGUAGES
E C M L
C E L V
CENTRE EUROPEEN POUR
LES LANGUES VIVANTES

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

NL

LARA'S

TAALREIS DOOR DE REGIONALE EN MINDERHEIDS- TALEN VAN EUROPA

WELKOM BIJ LARA'S TWEEDE REIS DOOR EUROPA!

In dit hoofdstuk van haar reis verkent Lara de fascinerende wereld van regionale en minderheidstalen, en nog andere Europese taalschatten!

Regionale en minderheidstalen (RMT's) zijn talen die in delen van één of meerdere landen gesproken worden, vaak door een relatief klein deel van de bevolking.

RMT's kunnen ook niet-territoriaal zijn, d.w.z. dat ze gesproken worden door mensen in Europa die zich niet identificeren met een specifiek land van herkomst. Hieronder vallen ook talen die de meerderheidstaal/officialle taal van een ander land zijn (zoals het Italiaans in Slovenië). Meer dan de helft van de lidstaten van de Raad van Europa hebben RMT's binnen hun grenzen officieel erkend. Naar schatting worden deze talen door meer dan 50 miljoen mensen gesproken.

Europa telt ongeveer 225 inheemse talen, d.w.z. talen die er van nature voorkomen. Daarnaast komen er ook veel andere talen bij via immigratie. Hierdoor moeten veel kleinere talen, zogenaamde RMT's (regionale of minderheidstalen), concurreren met grotere talen in Europa. Wanneer een taal niet meer in het dagelijks leven door iedereen

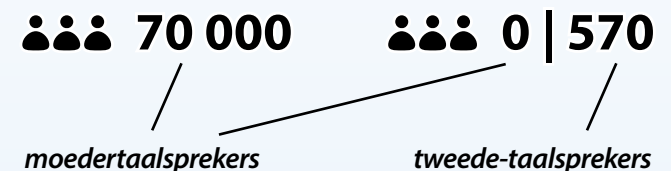
wordt gebruikt maar enkel in specifieke situaties of door bepaalde groepen mensen, kan een taal langzaam verdwijnen. Dit kan uiteindelijk leiden tot het uitsterven van die taal.

Tijdens haar eerste taalreis ontdekte Lara ongeveer 46 van Europa's grotere talen. Deze keer wil ze ook talen verkennen die minder bekend zijn buiten hun omstreken. Sommige van deze talen hebben verschillende dialecten, sommigen hebben geen gestandaardiseerde geschreven vorm, en sommigen worden met een ander schrift geschreven. Bij veel van deze talen zijn er steeds minder moedertaalsprekers. Maar elk van deze talen heeft een trotse traditie en toegewijde gemeenschappen die graag hun taalerfgoed willen doorgegeven aan de komende generaties.

Natuurlijk zijn er een heel aantal talen die niet in dit boek voorkomen. Niet omdat ze minder belangrijk of interessant zijn, maar gewoon omdat er zo veel zijn dat we ze niet allemaal op deze korte reis kunnen bespreken. Op elke pagina vind je een korte introductie van Lara, enkele trefwoorden, zinnen en speciale letters uit het alfabet en een schatting van

het aantal mensen wereldwijd die de taal als eerste of tweede taal hebben.

We wensen je veel plezier op deze reis door een aantal minder bekende talen van Europa met onze gids Lara. Misschien inspireren haar avonturen je om ook op taal-ontdekkingsreis te gaan. Dankzij nieuwe technologische ontwikkelingen en het toenemend aantal online bronnen, is het nu makkelijker dan ooit om de vele talen van Europa te ontdekken. Laten we samen deze talen ontdekken en vieren dat we zo een rijkdom aan talen op ons continent hebben!

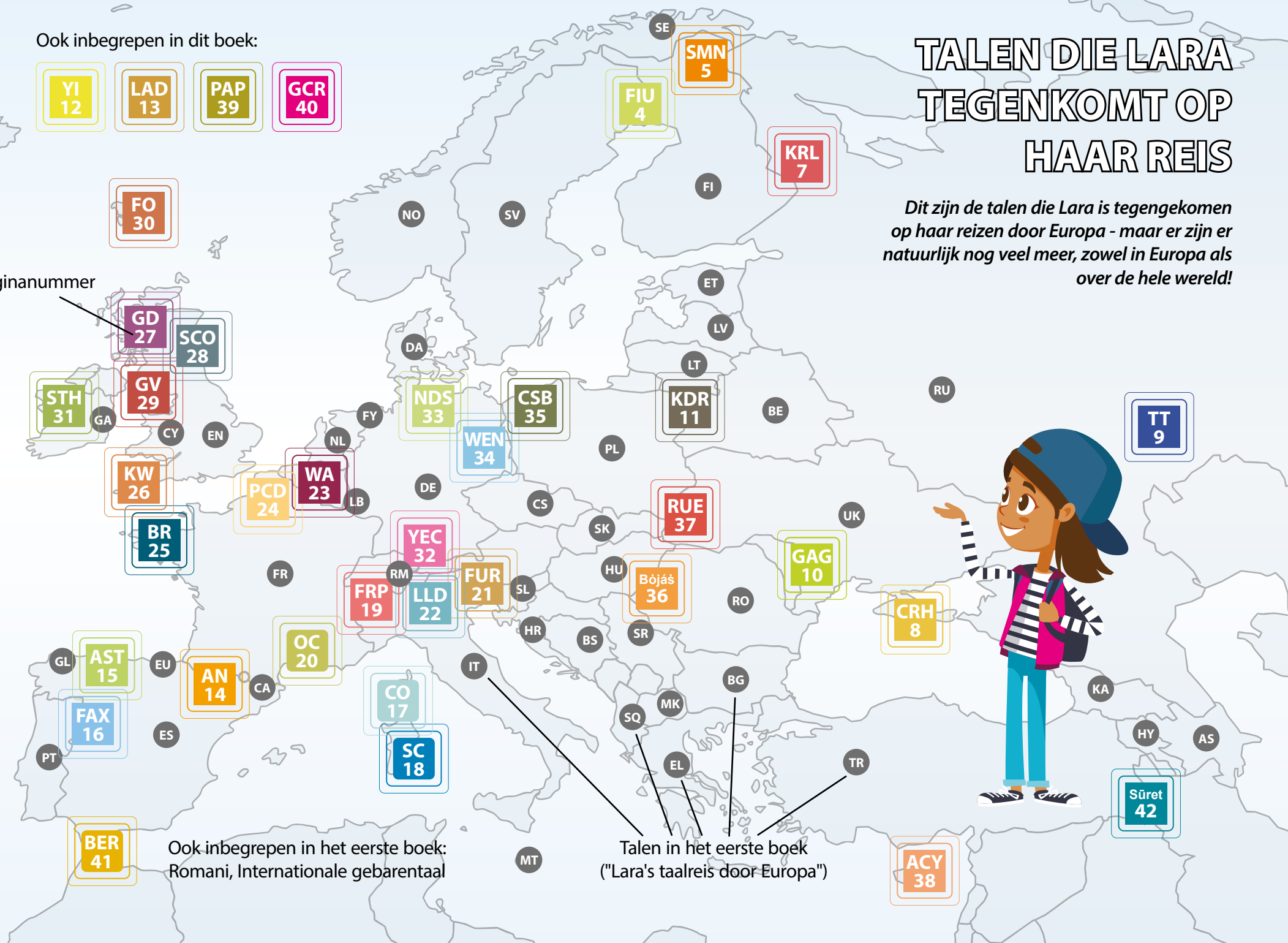
Ook inbegrepen in dit boek:

YI 12   LAD 13   PAP 39   GCR 40

TALLEN DIE LARA TEGENKOMT OP HAAR REIS

Dit zijn de talen die Lara is tegengekomen op haar reizen door Europa - maar er zijn er natuurlijk nog veel meer, zowel in Europa als over de hele wereld!

Paginanummer

Ook inbegrepen in het eerste boek:
Romani, Internationale gebarentaal

Talen in het eerste boek
("Lara's taalreis door Europa")

FIU MEÄNKIELI

👤👤👤 70 000

Vandaag de dag heeft Meänkieli drie verschillende versies of dialecten die in de noordelijke delen van Finland, Zweden en Noorwegen gesproken worden.

Van dialect tot eigen taal

Heb je ooit gehoord van het Meänkieli? Het Meänkieli was oorspronkelijk een dialect van het Fins, dat werd gesproken in het grensgebied van Zweden en Finland rond het dal van de rivier Torne. Toen Rusland in 1809 Finland binnenviel, waren de Finstaligen in Zweden plotseling afgesneden van hun vrienden in Finland. Na verloop van tijd begon het Tornedal dialect te veranderen en ontwikkelde het zich tot zijn eigen unieke taal - het Meänkieli!

Uit de geschiedenis van het Meänkieli kunnen verschillende lessen worden getrokken. Enerzijds toont het hoe talen veranderen en uit elkaar groeien wanneer mensen door geografie en politiek van elkaar gescheiden worden, anderzijds toont het ook de veerkracht en flexibiliteit van taal.

Hei!

Kunka sie jaksat?

Kiitos!

- 1 yks
- 2 kaks
- 3 kolme
- 4 neljä
- 5 viis
- 6 kuus
- 7 seittemän
- 8 kaheksan
- 9 yheksän
- 10 kymmenen

Kyllä

Ei

å

ö

ä

Kuuntele, miltä nämä sanat kuulostava >>>>

Foto: Jukkasjärvi ijshotel, Zweden

edl.ecml.at/sounds

ANARÂŠKIELÂ SMN

👤👤👤 450

- 1 ohtâ
- 2 kyehti
- 3 kulmâ
- 4 nelji
- 5 vittâ
- 6 kuttâ
- 7 čiččâm
- 8 käävci
- 9 oovce
- 10 love

Joo

Ij

Mii kulloo?

Tiervâ!

Takkâ!

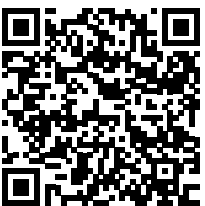
De taal van de meest noordelijke inheemse bevolking van Europa

De Samische talen zijn talen die gesproken worden door de Samen in de noordelijke delen van Finland, Noorwegen, Zweden en West-Rusland. In het eerste boekje ('Lara's taalreis door Europa') leerden we over het Noord-Samisch, de meest gesproken Samische taal. Er zijn in totaal 9 verschillende Samische talen. Sommige daarvan zijn zo uniek dat ze als onafhankelijk van elkaar worden beschouwd.

Op deze pagina kun je woorden en zinnen in het Inari-Samisch ontdekken. Hoewel het aantal moedertaalsprekers van het Inari-Samisch de laatste decennia is afgenomen, worden er inspanningen gedaan om de taal terug te brengen. Zo hebben onlangs een Finse documentairmaker en een Samische dichter hun krachten gebundeld om een online zinnenboek te maken met de naam "Say it in Saami". Via dit platform kan iedereen zinnen voorstellen om te vertalen. Het is een handig hulpmiddel om zinnen in het Noord-, Inari- en Skolt-Samisch te beluisteren en te vergelijken.

Trouwens, ons lievelingsgetal in Inari-Sami is nummer 10!

edl.ecml.at/sounds

←←← Kuldâl tai saaniij jienâdem

Foto: Lapland, Finland

ŋ

ö

å

â

ž

š

ä

á

č

đ

KL KALAALLISUT/TUNUMIIT

👤👤👤 57 000

Het Groenlands kent twee hoofdvariëteiten: het 'Kalaallisut' of West-Groenlands, en het 'Tunumiit oraasiat', of Oost-Groenlands. De woorden en zinnen op deze pagina komen uit het Kalaallisut-dialect.

Een taal van de Inuit

Groenlands is nauw verwant aan andere Inuit-talen, zoals het Inuktitut, dat in Canada wordt gesproken. Wist je dat de termen 'kajak' en 'iglo' afkomstig zijn uit het Groenlands?

Deze taal zou vrij moeilijk zijn om te leren omdat het een complex grammaticasysteem en veel onregelmatige werkwoordsvormen heeft. In het Groenlands kunnen nieuwe (soms heel lange) woorden worden gemaakt door wortels en achtervoegsels toe te voegen. Één woord kan in het Nederlands als een vrij complexe zin vertaald worden. Bijvoorbeeld: 'Nalaasaarusummerujussuaraluarpunga' betekent: 'Plotseling wilde ik echt gaan liggen en rusten, maar...!'

Als je de taal eens wilt horen, dan kun je 'Smilla's sense of snow' kijken - een film uit 1997, medegefinancierd door Eurimages van de Raad van Europa, met een all-star cast. Verschillende scènes in de film zijn in het Groenlands.

Aluu!

Qanoq
ippit?

Qujanaq!

Groenlands is de officiële taal van Groenland en kan daarom niet worden beschouwd als een 'regionale en minderheidstaal'. Toch hebben we besloten een uitzondering te maken zodat we deze fascinerende taal in de schijnwerpers te zetten, omdat het zo anders is dan de talen die Lara op haar reizen tegenkomt!

- 1 ataaseq
- 2 marluk
- 3 pingasut
- 4 sisamat
- 5 tallimat
- 6 arfnillit
- 7 arfineq-marluk
- 8 arfineq-pingasut
- 9 qulingiluat
- 10 qulit

aap

naamik

æ

ø

å

⓪qaatsit allassimasut ugguuna tusakkit >>>>

Foto: Een Inuit-stad, Ilulissat, Avannaata, Groenland

edl.ecml.at/sounds

KARJALAN KIELI KRL

👤👤👤 20 000

Er zijn drie dialecten van het Karelisch: Viena-, Zuid- en Livvi-Karelisch. De woorden en zinnen op deze pagina komen uit het Livvi-Karelisch.

Kyllä

Muga

- 1 yksi
- 2 kaksi
- 3 kolme
- 4 nelli
- 5 viizi
- 6 kuuzi
- 7 seiččie
- 8 kaheksa
- 9 yheksä
- 10 kymmene

Kuibo
dielot?

Terveh!

Passibo!

Heb je ooit gehoord van het dialectcontinuüm?

Karelisch wordt in delen van Finland en in Noordwest-Rusland gesproken. Hoewel het Karelisch enkele overeenkomsten heeft met het Fins, is het meer dan gewoon een Fins dialect, het heeft de officiële status van een minderheidstaal.

Het Karelisch maakt deel uit van wat taalkundigen een 'dialectcontinuüm' noemen. In zo'n continuüm kunnen sprekers van verschillende dialecten (of talen) elkaar begrijpen. Ze hebben vaak dezelfde woorden en grammatica, waardoor communicatie mogelijk is. Maar hoe verder weg ze van elkaar liggen, hoe meer ze van elkaar gaan verschillen, waardoor wederzijds begrip moeilijker wordt. De grens tussen taal en dialect kan soms vaag zijn. Verder in het boek zul je zien dat er heel wat dialectcontinuïteiten in Europa zijn!

edl.ecml.at/sounds

◀◀◀ Kuundele nämmä ezimerkit karjalakse

Foto: Transfiguratiekerk, gebouwd zonder spijkers of metalen onderdelen, Kizhi eiland

ä

ö

š

č

ž

Een taal met een turbulente geschiedenis

Het Krim-Tataars is een Turkse taal. Als gevolg van een reeks veroveringen en de instroom van verschillende etnolinguïstische groepen, heeft de taal verschillende transformaties ondergaan. Zo is de taal doorheen de geschiedenis in wel vier verschillende schriften geschreven worden: Latijns, Cyrillisch, Arabisch en Oud-Turks.

Nadat de Sovjetregering Krim-Tataren deporteerde en het verboden werd om het Krim-Tataars te studeren, was de taal bijna uitgestorven. Zangeres Jamala verwees hiernaar in haar lied '1944' dat in 2016 het Eurovisiesongfestival voor Oekraïne won. Gelukkig beleeft de taal een heropleving en wordt ze op grotere schaal onderwezen in de Krim. Vandaag zijn er naar schatting 580 000 sprekers.

Hoewel de namen op elkaar lijken, behoren Krim-Tataars en Tataars tot verschillende subgroepen van de Kipchak-Turkse talen. Hoewel ze wederzijds verstaanbaar zijn heeft het Krim-Tataars meer gemeen met het Gagauz (pagina 10) dan met het Tataars (volgende pagina).

Evet

Yoq

Nasılsıñız?

Selâm!

Sağ ol!

- 1 bir
- 2 eki
- 3 üç
- 4 dört
- 5 beş
- 6 altı
- 7 yedi
- 8 sekiz
- 9 doquz
- 10 on

ş

ñ

ğ

ç

ö

â

Bu sözlerniñ sesini diñle >>>>

Foto: Zwaluwnest aan de Zwarte Zee, Krim, Oekraïne

edl.ecml.at/sounds

De perfecte taal voor verhalen

Het Tataars behoort tot de Turkse taalfamilie en is een van de grootste regionale talen van Europa met ongeveer 8 miljoen sprekers. De taal wordt voornamelijk gesproken in de Republiek Tatarstan, maar er zijn ook Tataarse gemeenschappen in delen van Finland, Polen, Roemenië en Turkije. Net als het Krim-Tataars heeft het Tataars een fascinerende reis door verschillende schriften gemaakt: van Arabisch naar Cyrillisch en Latijn.

Het Tataars heeft een unieke vorm van verleden tijd waarmee sprekers gebeurtenissen kunnen beschrijven waar ze niet direct bij betrokken waren - wat bijzonder nuttig is om verhalen te vertellen! Het Tataars is ook een "agglutinatieve" taal: je kunt achtervoegsels aan woorden plakken om ze zo een nieuwe en complexe betekenis te geven. Met deze unieke taaleigenschappen kun je ongelooflijk creatief zijn met verhalen!

Әһе

Юк

TATAR TELE TT

👤👤👤 8 000 000

Ж

ә

ё

ң

ө

Хәлләр
ничек?

Сәлам!

Рәхмәт!

- 1 бер (ber)
- 2 ике (ike)
- 3 өч (өб)
- 4 дүрт (dyrt)
- 5 биш (biş)
- 6 алты (altı)
- 7 жиде (zıde)
- 8 сигез (sigez)
- 9 тугыз (tuğız)
- 10 ун (un)

edl.ecml.at/sounds

««« Сүзләрнең әйтелешен тыңла!

Foto: Sabantuy, een traditioneel Tataars festival

GAG GAGAUZ

👤👤👤 150 000

Nâbıysın?

Selâm!

Saa ol!

Ölä

Diil
(yok)

- 1 bir
- 2 iki
- 3 üç
- 4 dört
- 5 beş
- 6 altı
- 7 yedi
- 8 sekiz
- 9 dokuz
- 10 on

Een taal, drie schriften

Het Gagaoezisch wordt door de Gagaoezen gesproken en behoort tot de grootste tak van de Turkse taalgroep, net als Azeri, Turkmene en Turks.

Gagauz wordt gesproken in de autonome regio Gagauzia in Moldavië en in delen van Oekraïne, Rusland en Turkije. Het Gagauzische volk is vaak in contact gekomen met andere etnolinguïstische groepen. Dat merk je niet enkel aan het aantal Oekraïense, Roemeense, Bulgaarse en Russische leenwoorden, maar ook de schriftelijke geschiedenis van de taal. Net als het Krim-Tataars en het Tataars kan het Gagauzische alfabet in drie verschillende schriften worden geschreven: Grieks, Cyrillisch en Latijn. Ongelofelijk, toch? Het is alsof je verschillende outfits hebt om je woorden in te kleden, elk met zijn eigen unieke stijl!

ö

ê

ä

ț

i

ș

ü

Bu sözleri sesleyin >>>

edl.ecml.at/sounds

Foto: Violist op traditioneel festival

KARAJ TILI KDR

80

Een Turkse taal met het Hebreeuwse alfabet

Het Karaïms is een Turkse taal die door Joodse gemeenschappen gesproken wordt! Hoe komt dat? Het verhaal begint in de 10e eeuw met de eerste Karaïm die naar de Krim in Oost-Europa migreerden. De Karaïm waren afstammelingen van het rijk van de "Gouden Horde" in Centraal-Azië. In de 13e eeuw bekeerden ze zich tot het Jodendom, maar behielden hun Turkse taal en cultuur. Toch schreven ze tot het begin van de 20e eeuw met een aangepast Hebreeuws schrift. In de 18e eeuw verhuisden ze naar andere delen van Oekraïne, Polen en Litouwen.

De Karaïm spelen een belangrijke rol in de Litouwse geschiedenis als de oude verdedigers van het kasteel op het eiland Trakai, dat nu een populaire filmlocatie is. Hoewel het Karaïms met uitsterven wordt bedreigd, wordt hun bijdrage goed erkend, wat helpt om deze gemeenschap en hun taal in de schijnwerpers te zetten.

È

Jo

Nie bolas?

Kiuń
jachszy!

Tabu
ètiam!

b'

č

d'

l'

k'

g'

m'

š

t'

ü

è

ö

ž

- 1 bir
- 2 èki
- 3 üč
- 4 diort'
- 5 bieš
- 6 alty
- 7 jedi
- 8 siegiž
- 9 tohuz
- 10 on

edl.ecml.at/sounds

<<< Bu siožliarni tynlajynyz!

Foto: Kasteel Trakai, Litouwen

YI YIDISH-TAYTSH

👤👤👤 1 500 000

Er zijn twee hoofdvarianten van het Jiddisch: standaard-Jiddisch en Hedendaags Chassidisch Jiddisch. De woorden en zinnen op deze pagina komen uit het standaard-Jiddisch.

- 1 עינס (eyns)
- 2 טײַװ (tsvey)
- 3 דראַ (dray)
- 4 ריפּ (fir)
- 5 פינף (finf)
- 6 זעקס (zeks)
- 7 זיבן (zibn)
- 8 אַכט (akht)
- 9 נאַנ (nayn)
- 10 טען (tsen)

וואָס מאַכסטו?
(Vos makhstu?)

שלום-עליכם
(Sholem aleykhem)

דאַנק/ש'כּוּחַ
(A dank!)

יאָ
(Yo)

ניין
(Neyn)

האַרע, ווי די וואָרטער קלינגען >>>> (Hore, vi di vorter klingen)

Een Germaanse taal ontmoet het Hebreeuwse alfabet

Het Jiddisch is een Germaanse taal die geschreven wordt met het Hebreeuwse alfabet. Hoe komt dat eigenlijk? Eeuwenlang leefden Joodse gemeenschappen in Midden- en Oost-Europa, waar ze de taal van hun buren leerden. Die talen werden dan geschreven met het Hebreeuwse alfabet, aangepast aan hun behoeften, en er werden Hebreeuwse woorden werden toegevoegd. Zo ontstond het Jiddisch. Toen Jiddisch-sprekers naar andere gebieden migreerden, leerden ze woorden en grammatica uit andere talen, zoals de Slavische talen, en voegden die toe aan het Jiddisch.

Vandaag de dag wordt Jiddisch vooral gesproken in bepaalde delen van Israël, de Verenigde Staten en Rusland. Er is zelfs een Netflix-serie genaamd 'Unorthodox', die een Jiddisch-sprekende gemeenschap in New York laat zien. Soms kunnen Duitstaligen enkele woorden en zinnen begrijpen omdat het Jiddisch en het Duits enigzins op elkaar lijken. Het Jiddisch heeft een fascinerende evolutie doorgemaakt door de wederzijdse invloed met andere talen in verschillende landen! Het Jiddisch wordt momenteel beschermd als regionale taal, minderheidstaal of niet-territoriale taal in niet minder dan 8 Europese landen.

edl.ecml.at/sounds

Foto: Bagels zijn oorspronkelijk afkomstig uit de Joodse gemeenschappen in Polen.

DJUDEOESPANYOL LAD

888 51 000

קומו סטאס?

Komo stas?

בואין דיאה

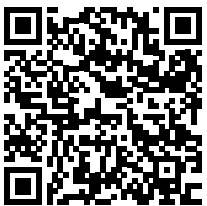
Buen Dia!

מירסי מוג'ו

Mersi Mucho!

- 1 אונו (uno)
- 2 דוס (dos)
- 3 טרי (tres)
- 4 קואטרו (kuatro)
- 5 סינקו (sinko)
- 6 שיש (sesh)
- 7 סייטי (syete)
- 8 אוג'ו (ochu)
- 9 מואיב'י (mueve)
- 10 דייס (dyes)

edl.ecml.at/sounds

כן

Si!

סי

No!

Een momentopname van middeleeuws Spaans in een moderne wereld!

In 1492, hetzelfde jaar waarin Columbus Amerika 'ontdekte', werden de Sefardische Joden in het Koninkrijk Spanje gedwongen om hun thuisland te verlaten. Uiteindelijk migreerden ze naar het voormalige Ottomaanse Rijk, dat vandaag de Balkan, Turkije en andere delen van Centraal- en Oost-Europa, West-Azië en Noord-Afrika omvat. Later migreerden ze ook naar de Verenigde Staten, Zuid-Amerika en Israël. Deze gemeenschap bracht ook het Ladino of Judeo-Spaans met zich mee dat met het Hebreeuwse schrift geschreven wordt. Het Ladino heeft verschillende variëteiten en wordt tegenwoordig door Sefardische gemeenschappen in meer dan 30 landen gesproken.

In sommige opzichten is het Ladino een momentopname van de Spaanse taal uit de 15e eeuw, met invloeden van de lokale talen van plaatsen waar Sefardische gemeenschappen leven of hebben geleefd. Deze taal lijkt min of meer op het Spaans van Miguel de Cervantes en wordt vandaag de dag nog steeds gesproken in plaatsen als Istanbul, Thessaloniki, Sarajevo, New York of Jeruzalem. Een oude taal met een moderne twist!

<<< Ascoltar bien alton de esas palabras

Foto: De Sarajevo Haggada, een belangrijk Joods boek, Geschiedenismuseum van Bosnië en Herzegovina

AN ARAGONÉS

👤👤👤 11 000

- 1 uno
- 2 dos
- 3 tres
- 4 cuatro
- 5 cinco
- 6 seis
- 7 siete
- 8 ueito
- 9 nueu
- 10 diez

Jaar 2000

Qué tal plantas?

Ola!

Gracias!

Sí

No

Griekse klassieken in een onverwachte taal...

Het Aragonees was ooit de meest gesproken taal in Aragón, een koninkrijk in het noordoostelijke deel van het Iberisch Schiereiland. Het was de taal van de cultuur, administratie en het dagelijks leven. Dankzij poëzie en literatuur zijn er talrijke teksten bewaard gebleven die taalkundigen en anderen kunnen lezen, zelfs eeuwen na het verval van het koninkrijk. In de 14e eeuw werden er al Griekse klassieken vertaald in het Aragonees door Johan Ferrández d'Heredia.

Vandaag de dag wordt het Aragonees actief gesproken door ongeveer 11.000 mensen die in de autonome gemeenschap Aragón wonen, voornamelijk in de valleien van de Aragonese Pyreneeën. Ondanks het relatief kleine aantal sprekers heeft de Aragonesese gemeenschap zich ingezet om de taal levend te houden door het Aragonees te promoten en te integreren in het onderwijssysteem.

á

ñ

é

í

ó

ú

Siente o soniu d'istas frases >>>>

edl.ecml.at/sounds

Foto: Furco-kloof, Aragon, Spanje

- 1 un
- 2 dos
- 3 tres
- 4 cuatro
- 5 cinco
- 6 seyes
- 7 siete
- 8 ochu
- 9 nueve
- 10 diez

Si

Non

Comu tás?

Hola!

Gracies!

ASTURIANU AST

👤👤👤 110 000

De ondergang en opkomst van Asturië...

Het Asturisch was een lange tijd de lingua franca in een groot gebied in Spanje dat zich van Asturië tot Extremadura strekte. Het Asturisch is slechts één van de vele talen die tijdens de middeleeuwen gesproken werden in de verschillende koninkrijken van het Iberisch schiereiland. Om alle koninkrijken in Spanje te verenigen tot één natie was er een gemeenschappelijke taal nodig. Hierdoor werden talen als het Asturisch steeds minder gebruikt en uiteindelijk vervangen door het Castiliaans Spaans. Gelukkig is er de laatste tijd weer veel belangstelling voor de taal, waardoor het aantal scholen dat lessen Asturisch aanbiedt is toegenomen!

Op de kaart links zie je alle verschillende talen die rond het jaar 1250 op het Iberisch schiereiland werden gesproken. Op de volgende pagina leer je meer over een andere taal die in een van de voormalige koninkrijken van Spanje werd gesproken.

Jaar 1250

ú

ó

ñ

á

é

í

edl.ecml.at/sounds

<<< Oyéi'l soníu d'estes frases

Foto: Farinato Race, een extreme hindernisrace, Gijón, Spanje

FAX FALA

👤👤👤 10 000

- 1 un
- 2 dois
- 3 tres
- 4 cuatro
- 5 cincu
- 6 seis
- 7 seti
- 8 oitu
- 9 novi
- 10 de

Sí

Non

Comu estás?

Hola!

Gracias!

Een Galicisch-Portugese taal in Extremadura

De geschiedenis van Fala gaat terug tot de 12e en 13e eeuw toen Galicische kolonisten zich vestigden in de Jálama-vallei, in het noordwesten van Cáceres, Spanje. Vandaag de dag wordt deze variant van deze Galicisch-Portugese taal door een bloeiende taalgemeenschap van ongeveer 4.000 mensen gesproken. Als je ook diegenen meetelt die naar verschillende delen van Spanje en Europa zijn verhuisd, komt het aantal sprekers op ongeveer 10.000.

Het wordt voornamelijk gesproken in drie steden in de vallei die grenst aan Portugal. Er worden echter voortdurend inspanningen geleverd om het Fala te erkennen en te integreren in het lokale onderwijssysteem. Om dit doel te ondersteunen is er een wetenschappelijk comité opgericht om het schrijfsysteem te standaardiseren, zodat het Fala van een mondeling overgeleverde taal overgaat in een taal met een gestandaardiseerde geschreven vorm. Als je de kans krijgt om naar Valverde del Fresno, Eljas of San Martín de Trevellu te reizen, zul je deze mysterieuze en prachtige taal zeker op straat horen.

ã

é

ẽ

í

ĩ

ç

õ

ó

ũ

ü

Escuta o suiu de estas frasis >>>

edl.ecml.at/sounds

Van Romeinse oorsprong tot Italiaanse invloed

Het Corsicaans vindt zijn oorsprong in de gesproken vorm van het Latijn dat door de gewone volk in het Romeinse Rijk werd gesproken. De taal werd meegevormd door de verschillende heersers en veroveraars van Corsica. Na het Romeinse tijdperk werd het eiland geregeerd door verschillende rijken zoals het Byzantijnse Rijk, het Frankische Rijk, Pisa en uiteindelijk Genua. Elk van deze groepen heeft zijn stempel op de taal gedrukt en heeft unieke elementen bijgedragen aan de woordenschat en grammatica.

Het Corsicaans wordt beschouwd als een Romaanse taal, vergelijkbaar met het Frans, maar lijkt eerder op het Italiaans: van de 12e tot de 18e eeuw viel Corsica onder de controle van de Republiek Genua, een Italiaanse stadstaat. Deze periode van langdurige Italiaanse overheersing heeft de taal aanzienlijk beïnvloed. Leenwoorden, grammaticale elementen en zelfs literaire tradities werden overgenomen van het Italiaans. De Corsicaanse begroeting "Bonghjornu" lijkt meer op het Italiaanse "Buongiorno" dan het Franse "Bonjour" bijvoorbeeld.

Een van de beroemdste sprekers van het Corsicaans was Napoleon Bonaparte. Ondanks dat hij op jonge leeftijd naar het Franse vasteland verhuisde, sprak hij naar verluid zijn hele leven Frans met een sterk Corsicaans accent.

Ondanks het relatief kleine aantal sprekers, heeft het Corsicaans een heel aantal varianten. Hierdoor is het moeilijk om één gestandaardiseerde geschreven vorm van de taal te maken. De woorden en zinnen op deze pagina komen uit een dialect uit het Noorden.

CORSU CO

👤👤👤 150 000

lè

Innò

Và bè ?

Salute !

Ti ringraziu !

- 1 unu
- 2 dui
- 3 trè
- 4 quattru
- 5 cinque
- 6 sei
- 7 sette
- 8 ottu
- 9 nove
- 10 dece

edl.ecml.at/sounds

ì

ù

ò

ü

ì

è

à

<<< State à sente isse parolle

Foto: Uitzicht van de calanches van Piana, Corsica, Frankrijk

SC SARDU

👤👤👤 1 200 000

Er zijn verschillende dialecten van het Sardijns. De woorden en zinnen op deze pagina komen uit het Campidanees dialect, dat op het zuidelijke deel van het eiland gesproken wordt.

eja

no

Cumentì stais?

Saludi!

Gratzias!

- 1 unu
- 2 dus
- 3 tres
- 4 patru
- 5 cincù
- 6 ses
- 7 seti
- 8 otu
- 9 noi
- 10 dexi

Wil je je als een oude Romein voelen?

Dan kun je best het Sardijns leren! Het Sardijns, dat op het eiland Sardinië wordt gesproken, is de oudste Romaanse taal die nog in gebruik is. Het wordt gezien als de levende taal die nog het meest lijkt op het Latijn, de voorouder van alle Romaanse talen. Hoewel het Sardijns dezelfde wortels heeft als het Latijn, kunnen de meeste moedertaalsprekers van het Italiaans moeilijk verstaan wat er gezegd wordt.

Het aantal sprekers van het Sardijns is door de jaren heen sterk afgenomen, vooral door de opkomst van het Italiaans. Alleen het Campidanees dialect vormt hierop een uitzondering. Toch worden er inspanningen geleverd om het Sardisch te standaardiseren en weer een prominente plek te geven in het taallandschap van het eiland.

á

é

à

è

í

ì

ó

ò

ú

ù

Ascuta su sonu de custus fueddus >>>>

Foto: Li Cossi strand, Costa Paradiso, Sardinië, Italië

edl.ecml.at/sounds

FRANCO-PROVENÇAL FRP

👤👤👤 140 000

Comèn te
reste?

Tchao!

Mersi!

Ouè

Na

- 1 on
- 2 dou
- 3 trî
- 4 cattro
- 5 hinc
- 6 chouï
- 7 satte
- 8 ouètte
- 9 noou
- 10 guî

edl.ecml.at/sounds

←←← Acoutta lo són di paròlle qui choyón

Foto: Extreem skiën in de buurt van de Mont Blanc, de hoogste top van Europa, Italië/Frankrijk

Wat ligt er tussen het Frans en het Italiaans?

Het Franco-Provençals wordt vaak (ten onrechte) beschouwd als een mix tussen het standaard Frans en het Provençalse dialect van het Occitaans (zie volgende pagina), maar het is veel complexer dan dat! Het Frans-Provençals is zoals een mozaïek van Romaanse talen die in delen van Italië, Frankrijk en Zwitserland gesproken worden. Het taalgebied van het Frans-Provençals is zo groot dat het verschillende namen heeft, zoals Patois en Arpitaans. Die naamgeving is belangrijk om de taal nieuw leven in te blazen en te erkennen als een onafhankelijke taal, in plaats van het te zien als slechts een dialect van het Frans en Provençals.

OC OCCITAN

👤👤👤 600 000

De woorden en zinnen op deze pagina zijn in de Lengadocische variant van het Occitaans, dat in landelijke delen van Frankrijk gesproken wordt. Vanwege zijn centrale positie onder de dialecten van het Occitaans, wordt het vaak gebruikt als basis voor een Standaard Occitaans.

De taal van troubadours

Troubadours waren dichters en muzikanten die in de Middeleeuwen door Europa reisden en door middel van liederen en gedichten hun taal verspreidden. Velen schreven en zongen in het Occitaans, dat ooit zeer invloedrijk was in Europa, vooral in Zuid-Frankrijk en in delen van Italië en Spanje. Het was de taal van de kunst, waarin veel belangrijke literaire werken uit die tijd werden geschreven.

Toen Frans de taal van nationale instellingen werd, verloor het Occitaans zijn prestige en werd het minder prominent. Occitaanse sprekers zetten zich in om de taal levend te houden, maar de taal is nog altijd met uitsterven bedreigd. Een van de varianten van het Occitaans, het Aranees, is een officiële taal in de regio Val d'Aran in Catalonië, Spanje. En in de stad Bayonne, Frankrijk, worden veel stadsborden zelfs in 3 talen weergegeven: Frans, Occitaans en Baskisch. Er is dus geen excuus om te verdwalen!

Cossí vas ?

Bonjorn !

Mercé !

òc

non

- 1 un
- 2 dos
- 3 tres
- 4 quatre
- 5 cinc
- 6 sièis
- 7 sèt
- 8 uèch
- 9 nòu
- 10 dètz

è

í

ü

é

ç

ú

á

ó

ò

ï

à

Escotatz lo son d'aqueles mots >>>

edl.ecml.at/sounds

FURLAN FUR

👤👤👤 600 000

Cemût
stâstu?

Mandi!

Graciis!

Sì

No

- 1 un
- 2 doi
- 3 trê
- 4 cuatri
- 5 cinc
- 6 sîs
- 7 siet
- 8 vot
- 9 nûf
- 10 dîs

Een taal in het hart van Europa

Het Friulisch is een Reto-Romaanse taal en wordt gesproken in enkele gemeenten in Veneto en in Friuli-Venezia Giulia, de meest noordoostelijke regio van Italië. De taal ontwikkelde zich door de eeuwen heen op een kruispunt van verschillende culturen, waar Latijnse, Duitse en Slavische invloeden samenkwamen. Hierdoor heeft het Friulisch van vandaag een rijke en unieke woordenschat en grammatica.

Hoewel het gebied turbulente periodes van invasies en bezettingen heeft doorgemaakt, heeft de Friulische taal altijd overleefd en een sterke identiteitsband gesmeed tussen de inwoners. Vandaag de dag worden er sterke inspanningen geleverd om het gebruik ervan onder jongere generaties te versterken. Een Regionaal Agentschap voor de Friuliaanse taal (ARLeF - in het Friuliaans: 'Agjenzie Regjonâl pe lenghe furlan') probeert de Friuliaanse taal en haar historisch en cultureel erfgoed te beschermen en te promoten.

edl.ecml.at/sounds

<<< Scolte il sun di chestis peraulis

Foto: Duivelsbrug, Cividale del Friuli / Cividât, Italië

LLD LADIN

👤👤👤 40 000

Er zijn 5 verschillende dialecten van het Ladinisch. De woorden en zinnen op deze pagina komen uit het Val Gardena dialect.

- 1 un
- 2 doi
- 3 trëi
- 4 cater
- 5 cinch
- 6 sies
- 7 set
- 8 ot
- 9 nuef
- 10 diesc

Š

Ć

ë

Co vala pa?

Hoila!

De gra!

Sci

No

Een cocktail van oud Latijn en talen uit de Alpen

Het Ladinisch is een Romaanse taal die zich ontwikkelde uit een mix van twee talen: het Latijn dat werd gesproken door de Romeinen aan het einde van de 1e eeuw voor Christus toen ze de Alpen veroverden, en het Rhaetisch, een taal die toen op de Dolomieten werd gesproken.

Het Ladinisch telt ongeveer 40.000 sprekers in vijf valleien in Zuid-Tirol - Val Badia, Val Gardena, Val di Fassa, Livinallongo en Ampezzo. Elk van deze valleien heeft een standaardtaal die wordt gebruikt voor educatieve, institutionele en officiële doeleinden. Er zijn sterke inspanningen om details te behouden en te promoten, zoals het dagelijkse Ladinische nieuwsprogramma TRAIL op de RAI (de nationale omroep van Italië) en de wekelijkse 'Usc di Ladins', een krant in het Ladinisch.

Het Ladinisch is de moedertaal van de beroemde componist, songwriter en platenproducer Giorgio Moroder, die heeft samengewerkt met onder andere The Rolling Stones, Electric Light Orchestra, Led Zeppelin, Deep Purple, Queen en Elton John.

Scota su coche sona chësta paroles >>>

Foto: Een koe in de alpen

edl.ecml.at/sounds

WALON WA

👤👤 600 000

- 1 eune
- 2 deûs
- 3 treûs
- 4 cwate
- 5 cinq
- 6 sîh
- 7 sèt'
- 8 ût
- 9 nouv'
- 10 dîh

Kimint
alez-v' ?

Bondjoû !

Mèrci !

Zouden theater en folklore deze taal kunnen redden?

Via internet, TV of toneel kan een taal verspreid worden om het voortbestaan ervan te verzekeren. Misschien zou dat het Waals kunnen helpen! Het Waals is een Romaanse taal die verwant is aan het Frans en het Picardisch en wordt gesproken in Wallonië in het zuiden van België. Ondanks dat het Waals moeite heeft om zich te handhaven tegenover het Frans, zou de toneelkunst wel een uitweg kunnen bieden: er zijn ongeveer 200 gezelschappen die elk jaar in deze taal optreden voor een publiek van meer dan 200.000 mensen. Deze voorstellingen entertainen niet alleen het publiek, maar helpen ook bij het bewaren en promoten van de Waalse taal en cultuur. Zo kunnen jong en oud de taal ontdekken, als acteurs of toeschouwers. Lokale tradities, zoals carnaval en festiviteiten, spelen ook een belangrijke rol. Laten we hopen dat dit helpt om het Waals opnieuw populair te maken!

awè

nèni

à

â

é

ë

ô

è

ê

û

î

ö

ç

ê

û

î

ù

edl.ecml.at/sounds

<<< Houêtez kimint qu'on dit tos cès mots-là

Foto: Standbeeld van Adolphe Sax, uitvinder van de saxofoon, Dinant, Wallonië, België

PCD PICARD

👤👤👤 700 000

wé

nan

- 1 in
- 2 deus
- 3 tros
- 4 quate
- 5 chonq
- 6 sich
- 7 siète
- 8 huit
- 9 neu
- 10 dich

Cha vo ti ?

Hé ti-lo !

Merchi gramint !

Het broertje van het Frans

Het Waals van de vorige pagina is niet de enige taal die nauw verwant is aan het Frans. Ook het Picardisch behoort tot dezelfde taalfamilie. Hoewel het Picardisch sterk lijkt op het Frans, heeft het een eigen woordenschat en unieke uitdrukkingen, wat het zowel vertrouwd als vreemd maakt voor Franstaligen. Samen met standaard Frans, Waals en andere verwante talen vormt het Picardisch onderdeel van het 'langues d'oïl'-continuüm (zie Karelisch page 7), dat zich uitstrekt over Noord-Frankrijk en België. De term 'langues d'oïl' verwijst naar het oude Franse woord 'oïl', dat 'ja' betekent.

Nog een interessant feitje: in de middeleeuwen was Picardisch de taal van het hof in het graafschap Vlaanderen, dat toen deel uitmaakte van het Heilige Roomse Rijk.

Laten we hopen dat Picard met zijn vorstelijke verleden ook een gouden toekomst tegemoet gaat!

Acoute kmint qu'in prononche ches mots-lo >>>>

Foto: Zeilwagen, Frankrijk

edl.ecml.at/sounds

BREZHONEG BR

👤👤👤 210 000

Penaos 'mañ kont?

Demat!

Trugarez!

- 1 unan
- 2 daou
- 3 tri
- 4 pevar
- 5 pemp
- 6 c'hwec'h
- 7 seizh
- 8 eizh
- 9 nav
- 10 dek

Keltische sporen op het Europese continent

Wist je dat er nog één Keltische taal op het Europese vasteland gesproken wordt? Het Bretons wordt gesproken in Bretagne, een regio in het noordwesten van Frankrijk.

Het Bretons is nauw verwant aan het Cornish en het Welsh. Tijdens de vroege Middeleeuwen werd de taal naar Bretagne gebracht door Keltische sprekers uit Groot-Brittannië.

Nog een interessant feitje: het eerste woordenboek in Frankrijk, de Cathlicon, werd gepubliceerd in 1499 en was drietalig (Bretons, Frans en Latijn).

Het Bretons heeft zijn unieke identiteit weten te behouden en wordt vandaag nog altijd gesproken. Dus, als je ooit Bretagne bezoekt, kun je misschien een paar zinnestjes in het Bretons leren terwijl je van crêpes geniet?

ya

ket

ñ

ù

â

ê

î

ô

û

ü

edl.ecml.at/sounds

<<< Selaout son ar gerioù-mañ

Foto: Crêpes zijn wijdverspreid in Frankrijk en de rest van de wereld, maar ze komen oorspronkelijk uit Bretagne.

KW KERNEWEK

0 | 570

In het Cornish zijn er geen afzonderlijke woorden voor "ja" en "nee". Net als in het Iers, Manx en Schots-Gaelisch moet je werkwoordsvormen gebruiken om een vraag te beantwoorden.

- 1 onan
- 2 dew
- 3 tri
- 4 peswar
- 5 pymp
- 6 hwegh
- 7 seyth
- 8 eth
- 9 naw
- 10 deg

Fatla
genes?
Dydh da!
Meur ras!

De Cornische taal: van dodo tot linguïstische feniks

Het Cornish was ooit een van de meest gesproken talen in Cornwall, een hertogdom op de Britse eilanden. Keltische talen werden ooit door verschillende Keltische stammen in een groot deel van Europa gesproken, van de Britse eilanden tot aan de Donauvallei. De meeste van deze talen stierven uiteindelijk uit, en hun sprekers stapten over naar andere omringende talen. Het leek erop dat het Cornish hetzelfde lot zou ondergaan, want het raakte in onbruik toen mensen overstapten op het Engels.

Tegen het einde van de 20e eeuw bundelden taalactivisten echter hun krachten om het Cornish weer op gang te krijgen. En dat is gelukt! Cornish wordt nu op scholen onderwezen en door sommige mensen weer als tweede taal gesproken. Het is dus vergelijkbaar met het Manx (pagina 29): een linguïstische feniks die uit zijn as is herrezen!

Goslowgh orth son an geryow ma >>>

edl.ecml.at/sounds

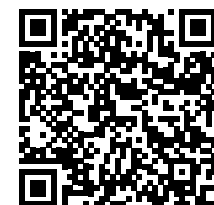

Photo: South West Coast Path in de buurt van Gunwalloe Fishing Cove, Cornwall, Verenigd Koninkrijk

GÀIDHLIG GD

👤👤👤 57 000

Schots-Gaelisch: De taal van Alba en bijna van Canada!

In 1850 was Schots-Gaelisch de op twee na meest gesproken taal in Canada. In 1890 diende Thomas Robert MacInnes, een Canadees uit Cape Breton, een wetsvoorstel in bij de senaat dat het gebruik van Gaelisch in officiële procedures mogelijk zou maken, maar dit werd verworpen. In een parallel universum zou men in de straten van Nieuw-Schotland (Nova Scotia) misschien Schots-Gaelisch spreken.

Even terugspoelen... Wat is het Schots-Gaelisch? Het Schots-Gaelisch vindt zijn oorsprong in de taal van de Gaels van Ierland. In de latere Middeleeuwen groeide het los van zijn zuster taal, het Iers. Het Gaelisch was de dominante taal van het koninkrijk Alba (de Gaelische naam voor Schotland) tot de 11e eeuw, maar in de eeuwen daarna werd het enkel nog gesproken in de Hooglanden en de eilanden. Vandaag de dag hebben nog ongeveer 90.000 sprekers in Schotland.

Ciamar a tha thu?

Latha math!

Tha mi gu math!

- 1 aon
- 2 dhà
- 3 trì
- 4 ceithir
- 5 còig
- 6 sia
- 7 seachd
- 8 ochd
- 9 naoi
- 10 deich

edl.ecml.at/sounds

à

è

ò

ì

ù

←←← Éistibh ri fuaimean nam faclan

Foto: Touwtrekken, Highland Games in Fochabers, Schotland

SCO SCOTS

👤👤👤 99 000 | 1500 000

In Schotland zijn er vier hoofddialecten van het Schots: Eiland-, Noord-, Midden-laaglands en Zuidelijk laaglands, elk met een eigen schrijfwijze. De woorden en zinnen op deze pagina komen uit het Midden-Laaglands.

Hullo!

Hoo's it gauin?

Thanks!

aye

naw

Div ye speak Scots?

Het Schots ontstond in de 14e eeuw als taal van het Schotse koninklijke hof. Het was een officiële taal van het Schotse koninkrijk tot 1707, toen het Verdrag van Vereniging (Treaty of Union) met Engeland werd ondertekend. Vandaag zijn er ongeveer 1,5 miljoen mensen in Schotland die Schots spreken. Terwijl Gaelic de dominante taal was in de Hooglanden, verspreidde het Schots zich over de Laaglanden, de Noordelijke eilanden Orkney en Shetland en ook het noorden van Ierland, waar het Ulster-Schots ontstond.

Wee' is een woord dat je regelmatig in alledaagse gesprekken hoort, en het is een essentieel onderdeel van de Schotse cultuur en identiteit. 'Wee' betekent 'klein' of 'weinig'. Het woord kan echter ook worden gebruikt om vertedering of genegenheid uit te drukken. Een Schotse ouder kan bijvoorbeeld tegen zijn kind zeggen: "M'on here, wee ane", wat betekent: "Kom hier, kleintje". Twee vrienden zeggen bijvoorbeeld "Hoo's it gauin, wee man?" tegen elkaar.

De beroemdste schrijver in het Schots is waarschijnlijk de dichter Robert Burns (1759-1796).

edl.ecml.at/sounds

Listen tae the soond o thir words >>>>

Foto: Schotse doedelzakspeler in traditionele tartan klederdracht, Edinburgh, Schotland

- 1 ane
- 2 twa
- 3 three
- 4 fower
- 5 five
- 6 sax
- 7 seeven
- 8 echt
- 9 nine
- 10 ten

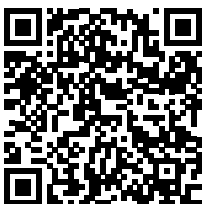

De herboren taal van een klein eiland

Het Manx-Gaelisch, of Manx, was vroeger de hoofdtaal van Man, een eiland tussen Groot-Brittannië en Ierland. In de 19e eeuw werd het toerisme vanuit Engeland steeds belangrijker, dus het Engels werd beschouwd als een taal die hun economische situatie kon verbeteren. Uiteindelijk werd het Manx-Gaelisch steeds minder gebruikelijk, en tegen 1920 beweerde slechts 1,1% van de bevolking het te spreken.

Maar toen gebeurde er iets opmerkelijks: een groep mensen wilde niet dat het Manx-Gaelisch zou verdwijnen. Eind jaren 1940 werden er opnames gemaakt van de laatste moedertaalsprekers, er werden lessen georganiseerd en men publiceerde boeken om de taal te leren. In de jaren 1990 werd leeren kinderen de taal op school en probeerde men het gebruik ervan in het dagelijks leven te bevorderen. Tegenwoordig zijn er steeds meer mensen die Manx-Gaelisch leren en zo de taal in leven houden voor toekomstige generaties. Cool, toch?

edl.ecml.at/sounds

<<< Eaisht rish sheean ny focklyn shoh

Foto: Vuurtoren, Isle of Man

Kys t'ou?

Laa mie!

Gura mie ayd!

Net als het Cornish en Schots-Gaelisch heeft het Manx-Gaelisch geen afzonderlijke woorden voor 'ja' en 'nee'. Bijvoorbeeld: als iemand vraagt "Zijn ze naar huis gegaan?" kun je antwoorden met "(ze) zijn gegaan" of "(ze) zijn niet gegaan". In het Manx is dat dan: "Jagh d dy valley? - Hie / Cha jagh."

- 1 nane
- 2 jees
- 3 tree
- 4 kiare
- 5 queig
- 6 shey
- 7 shiaght
- 8 hoght
- 9 nuy
- 10 jeih

FO FØROYSKT MÁL

👤👤👤 69 000

Ja

Nei

Hvussu
gongur?

Hey!

Takk fyri!

- 1 eitt
- 2 tvey
- 3 trý
- 4 fyra
- 5 fimm
- 6 seks
- 7 sjev
- 8 átta
- 9 níggju
- 10 tíggju

ð

ý

á

ú

æ

Een Vikingtaalverhaal

Het Faeröers is nauw verwant aan het Oudnoors, een taal die werd gesproken door Noorse kolonisten die meer dan een millennium geleden, tijdens het Vikingtijd, op de eilanden aankwamen. De naam van de Faeröer (Føroyar) is afgeleid van het Oudnoors en betekent 'schapeneilanden'.

Deze eilanden liggen redelijk afgezonderd, waardoor er zich tussen de 9e en 15e eeuw een aparte Faeröerse taal ontwikkelde. Net als het moderne IJslands heeft het Faeröers veel kenmerken van het Oudnoors. Toen de eilandengroep in 1380 deel werd van het Deense koninkrijk, werd het Deens de officiële taal. Desondanks bleef het Faeröers in het dagelijks leven bestaan, in de vorm van ballades en volksverhalen. In 1937 kwam er een ommekeer toen het Faeröers de officiële schooltaal werd en vervolgens de nationale taal.

De eilandbewoners staan bekend om hun overwinningen, vaak op het voetbalveld (misschien omdat geen enkele plek op de 17 eilanden verder dan 5 km van de zee ligt!). In 2017 werd www.faroeislandstranslate.com opgezet om te 'concurreren' met hun tegenhanger Google. Faeröerse vrijwilligers vertaalden live woorden of zinnen en veel van de video's van de vertaalde teksten zijn nog steeds beschikbaar op de site. Vandaag de dag is het Faeröers weer springlevend op de eilanden - wat een opmerkelijke taalkundige comeback!

í

ó

ø

Lurta eftir hesum ljóðum ella orðum >>>>

Foto: Gasadalur gebied, Faeröer, Denemarken

edl.ecml.at/sounds

SHELTA / DE GAMMON STH

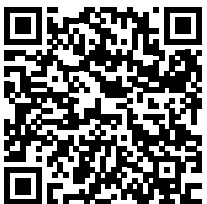
👤👤👤 50 000

Een rondreizende taal uit Ierland

Shelta of 'De Gammon' is een taal die gesproken wordt door Ierse Travellers of Rilantu Mincéirí. Het is een voorbeeld van een 'geheimtaal' die werd ontwikkeld zodat sprekers met elkaar kunnen communiceren en om hun privacy te beschermen ten opzichte van de meerderheidsgemeenschappen. De taal heeft kenmerken van het Iers-Gaelisch, Engels en andere talen en heeft een eigen grammatica en woordenschat. De woordenschat bestaat voornamelijk uit Iers, maar de grammatica heeft voornamelijk Engelse structuren.

Het Shelta heeft een rijke mondelinge traditie die grotendeels van generatie op generatie is doorgegeven. Men zegt dat het woord 'Shelta' verwijst naar 'een stem die (emotioneel) ontroert', wat een prachtige manier om een taal te omschrijven! Tot voor kort had het Shelta geen geschreven vorm, waardoor het moeilijk te documenteren en te bestuderen was. Hierdoor is veel over de geschiedenis en structuur van de taal onbekend gebleven. Op de volgende pagina kun je meer leren over een andere 'geheime' taal.

edl.ecml.at/sounds

<<< Glóri a grolan a'gresko

Foto: Grindweg op het Ierse platteland, Ierland

Cain a geels?

Grālt'a!

Maa'ths!

- 1 ain / awárt
- 2 od
- 3 sikr
- 4 sakar
- 5 sukur
- 6 see
- 7 seltu
- 8 od'sakar
- 9 ayen
- 10 tal a get'ah

Stés

Ní Déis

- 1 alet
- 2 zwis
- 3 triwas
- 4 dohlet
- 5 keh
- 6 woof
- 7 sojin
- 8 keß
- 9 deß
- 10 juhs

Gwandâ
Schein!

Hauerscht
gwand?

I'h
bederch mi'!

wui

nowas

Lohs wi' di' Diewerei schallt >>>

Foto: Jongleur die met vuur speelt, Keulen, Duitsland

Er zijn verschillende Jenische dialecten in Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland. De woorden en zinnen op deze pagina komen uit het Frankische dialect in Duitsland.

De taal van Duitstalige kermissen en markten

Het Jenisch is een erkende minderheidstaal in Zwitserland. Net als het Shelta op de vorige pagina was het ooit een 'geheimtaal' die vooral veel gesproken werd door reizende mensen - in dit geval door traditionele Jenische beroepen zoals koperslagers, ketellappers en kermisartiesten. Als je een eeuw of twee geleden een jongleur zou tegenkomen, dan sprak die persoon misschien wel Jenisch.

Net als andere geheimtalen is het Jenisch niet bedoeld om communicatie te vergemakkelijken, maar juist om deze te bemoeilijken. Vaak wordt het Jenisch ten onrechte geassocieerd met pingelen en samenzweren. Maar dat klopt niet, het Jenisch is veel meer dan alleen een geheimtaal. Het is een complexe taal met een eigen woordenschat, met Duitse roots en invloeden uit verschillende andere talen.

edl.ecml.at/sounds

Er zijn veel verschillende dialecten van het Nederduits. De woorden en zinnen op deze pagina komen uit het Oost-Friese dialect, een variant van het Noord-Nedersaksische dialect.

PLATTDÜÜTSCH NDS

👤👤👤 70 000

ja

nee

Wo geiht di dat?

Moin!

Bedankt!

- 1 een
- 2 twee
- 3 dree
- 4 veer
- 5 fiev
- 6 sess
- 7 söven
- 8 acht
- 9 negen
- 10 teihn

De Germaanse klankverschuiving

Ongeveer duizend jaar geleden vond 'de klankverschuiving' plaats in de Duitse taal, waardoor de uitspraak en woordenschat van het Duits drastisch veranderden. Klanken zoals 'p' werd bijvoorbeeld 'f' en 'k' werd 'ch'.

Alle Duitse dialecten onder de 'Benrathlinie' – een lijn die van west naar oost door Noord-Duitsland loopt – ondergingen deze klankverschuiving. Het Nederduits (of Plattdeutsch) deed dat echter niet. In het Nederduits worden woorden nog steeds uitgesproken zoals in de oude vorm van de taal.

Bijvoorbeeld, het Nederduitse woord voor paard, 'Päerd,' is 'Pferd' in het Duits, en 'koken,' is 'kochen' in het Duits. Waarschijnlijk zag je al hoe erg het Nederduits lijkt op het hedendaagse Nederlands, en als je goed kijkt zie je ook de gelijkenissen met het Engels. Het Nederduitse 'koken' klinkt erg als het Engelse 'cook'. Hoewel Engels een Germaanse taal is, onderging het deze verandering niet. Het Engels had echter zijn eigen klankverschuiving tussen de 15e en 18e eeuw genaamd 'de Grote Klinkerverschuiving'. Zoals de meeste dingen in het leven, veranderen talen constant!

edl.ecml.at/sounds

ß

ü

ö

ä

<<< Höör, wo disse Woorden klingen

Foto: Vissersboten bij laagwater, Dorum-Neufeld, Duitsland

WEN SERBŠĆINA

👤👤👤 20 000

Er zijn twee soorten Sorbisch: Opper- en Nedersorbisch. De woorden en zinnen op deze pagina komen uit het Oppersorbisch.

Kak so wjedže?

Witaj!

Džakuju so!

- 1 jedyn
- 2 dwaj
- 3 tři
- 4 štyri
- 5 pjeć
- 6 šěsć
- 7 sydom
- 8 wosom
- 9 džewjeć
- 10 džesać

Haj

Ně

č

ń

ě

š

ž

ć

ł

ó

ř

ž

ř

ś

Śluchaj, kak tute słowa klinča >>>

Twee Slavische talen in Duitsland

Het kleinste Slavische volk (niet fysiek natuurlijk, maar qua bevolkingsaantal!) zijn de Sorben. Ze wonen in Duitsland en hebben hun eigen taal (nou ja, eigenlijk twee talen). Het Sorbisch wordt voornamelijk gesproken in Lausitz, een regio die de oostelijke deelstaten Brandenburg en Saksen omvat. Het Nedersorbisch wordt in Brandenburg gesproken terwijl het Oppersorbisch in Saksen wordt gesproken. Het Sorbische alfabet is gebaseerd op het Latijnse alfabet, maar bevat een aantal extra letters die unieke Sorbische klanken vertegenwoordigen. De Sorbische grammatica heeft een uniek kenmerk: een tweevoud-vorm. Dat wil zeggen dat er een speciale vorm van werkwoorden is om te verwijzen naar twee mensen. Misschien is Sorbisch wel de ideale taal voor koppels!

Het Sorbisch heeft een lange en interessante geschiedenis, met veel sprookjes, legendes, gebruiken, liederen en traditionele klederdrachten. Helaas wordt het tegenwoordig steeds minder gesproken. Er worden echter pogingen ondernomen om deze trend tegen te gaan en we hopen dat het Sorbisch terug opleeft!

edl.ecml.at/sounds

KASZĚBSCZI JÄZĚK CSB

👤👤👤 108 000

Jo

Nié

Cěz je kòl
ce częc?

Witôj!

Dzāka!

- 1 jeden
- 2 dwa
- 3 trzë
- 4 sztërë
- 5 piãc
- 6 szesc
- 7 sédem
- 8 òsem
- 9 dzewiãc
- 10 dzesãc

ą

é

ã

ô

ù

ż

ł

ë

ò

ó

ń

edl.ecml.at/sounds

<<< Slëchôj, jak brzëmiã te słowa

Een regionale taal in Polen

Het Kasjoebisch en het Pools lijken erg op elkaar, maar er zijn toch enkele verschillen. Zo bevat het Kasjoebisch veel Duitse leenwoorden en pre-Slavische woorden die in het moderne Pools zijn verdwenen. Als je kijkt naar de tekens aan de linkerkant zie je de verschillen met het Pools. De Kasjoebische taal wordt gepromoot door een etnische en culturele groep die bewust haar literaire taal en culturele tradities ontwikkeld heeft. Volgens een van de legendes werd het landschap in de regio door reuzen gevormd!

In de afgelopen decennia heeft het Kasjoebisch een ware renaissance doorgemaakt. Als enige regionale taal in Polen wordt het nu wettelijk beschermd. De taal bloeit op in literatuur, muziek, kunst en media, en speelt een belangrijke rol in het onderwijs. Er zijn tientallen scholen in Polen waar kinderen Kasjoebisch kunnen leren, en sinds 2005 is het zelfs mogelijk om het baccalaureaatsexamen in deze taal af te leggen. Daarnaast worden er boeken en tijdschriften in het Kasjoebisch gepubliceerd en zijn er regionale radio- en televisieprogramma's in de taal te zien en te horen.

Foto: Kasjoebische barnsteen is gevormd uit gefossiliseerde hars en staat bekend om zijn kwaliteit en unieke kleuren.

BÓJÁS

👤👤👤 ~150 000

De Boyash/Roemeense Boyash taal overleeft voornamelijk via mondelinge verhalen, maar het heeft ook een officiële geschreven vorm in Hongarije en Kroatië. De woorden en zinnen hieronder zijn geschreven volgens de schrijfwijze van de Hongaarse variant.

Dá

Nu

Een antiek pareltje van de Roemeense taal

Boyash is een oude vorm van de Roemeense taal, die wordt gesproken door Boyash-gemeenschappen in Roemenië, Hongarije, Servië, Kroatië, Bulgarije en daarbuiten. Toen de Boyash mensen migreerden, absorbeerde hun taal invloeden van de landen waar ze woonden, zoals Hongaars in Hongarije en Kroatisch in Kroatië. Dit leidde tot verschillende gemeenschapsnamen zoals 'Boyash' in Hongarije, 'Romi Bajaš' in Kroatië en 'Rudari' in Bulgarije. De term 'Rudari' betekent 'metaal' of 'erts', omdat de Boyash vroeger vaak goede mijnwerkers en goudzoekers waren.

Ondanks het dalende aantal moedertaalsprekers zijn er in verschillende landen samenwerkingsinitiatieven om het Boyash te beschermen. In Kroatië wordt Boyash op 3 basisscholen onderwezen en in Hongarije wordt het onderwezen tot op universitair niveau. De Oostenrijkse Academie voor Wetenschappen werkt samen met de Boyash-gemeenschap in Wenen en in Servië worden vergelijkbare inspanningen geleverd.

- 1 unu, uná
- 2 doj, dauă
- 3 trij
- 4 pátru
- 5 sjinsj
- 6 sásză
- 7 sáptyé
- 8 opt
- 9 nauă
- 10 zesjé

Kum jésty?

Bună zuă!

Mulcumészck!

Punyé uretyé lá vorbilyestyé! >>>

Foto: Kleine vissershuisjes aan het Bokod meer, Hongarije

edl.ecml.at/sounds

РУСИНСЬКИЙ ЯЗЫК RUE

👤👤👤 624 000

Een brug tussen Oost- en West-Slavische talen

De Roethenen leven al eeuwenlang rond het Karpatengebergte dat zich uitstrekt van Tsjechië tot Roemenië. Ze staan in nauw contact met zowel Oost- als West-Slavische taalgroepen. Daarom wordt hun taal, het Roetheens, ook wel Roesyns genoemd, soms gezien als een brug tussen de westelijke en oostelijke takken van de Slavische talen. De taal heeft grammaticale kenmerken van zowel West- als Oost-Slavische talen, waardoor het iets gemakkelijker is om andere Slavische talen te begrijpen en op te pikken als je het Roetheens al kent.

Een kenmerk dat de taal bijzonder maakt onder de Slavische talen is de extra klinker die afkomstig is van de differentiatie tussen *i en *y van heel lang geleden (het Proto-Slavisch!).

айно
(aino)

нім
(n'it)

Як ся маєш?
(iak sia maiesh?)

Дякую!
(diakuiu!)

Здоров
(zdorov)

- 1 єден (ieden)
- 2 два (dva)
- 3 три (try)
- 4 чотыри (chotyry)
- 5 пят (piat)
- 6 шість (shist')
- 7 сїм (sim)
- 8 вусям (vusiam)
- 9 дивять (dyviat')
- 10 дисять (dysiat')

edl.ecml.at/sounds

<<< Послухайте далші фразы

Foto: De Karpaten in Nationaal Park Retezat, Roemenië

ACY ΣΑΝΝΑ

👤👤👤 0 | 9800

Cypriotisch Maronitisch Arabisch wordt meestal geschreven met het Griekse alfabet, maar het Latijnse alfabet wordt ook gebruikt door taalkundigen. De woorden en zinnen op deze pagina zijn geschreven met het Latijnse alfabet.

- 1 eḡen
- 2 ḡnayn
- 3 tlaḡe
- 4 arpca
- 5 ḡamse
- 6 sitte
- 7 sapca
- 8 xmenye
- 9 tisca
- 10 caṡra

Nke-ye

Lla

Aṡ pitsay?

Salám!

ṡukran!

č

δ

ğ

ṡ

Smacu l-ḡis telli klam >>>>

Wanneer twee talen versmelten

Wat gebeurt er als sprekers van twee taalgemeenschappen samenleven en met elkaar moeten communiceren? Ze lenen vaak woorden van elkaar om hun boodschappen over te brengen. Soms ontstaan er nieuwe talen uit deze interactie - zo onstond ook het Cypriotisch Maronitisch Arabisch.

Deze taal wordt gesproken door een kleine gemeenschap op het eiland Cyprus. Het is een mengeling van Arabisch en Grieks, wat betekent dat het woorden en klanken uit beide talen bevat. Dit kwam doordat Arabisch- en Griekstaligen eeuwenlang samenleefden op het eiland en woorden uit elkaars taal begonnen te gebruiken. Na verloop van tijd smolten deze twee talen samen tot een nieuwe taal.

Het is een beetje zoals twee verschillende kleuren zich kunnen vermengen tot een nieuwe kleur. Het Cypriotisch Maronitisch Arabisch heeft kenmerken van twee heel verschillende talen, en dat maakt het uniek!

edl.ecml.at/sounds

PAPIAMENTO PAP

👤👤👤 300 000

Een Creooltaal in het Caribisch gebied

Wanneer twee of meer talen samensmelten tot een nieuwe taal, ontstaat er een creooltaal. Creooltalen beginnen vaak in een vereenvoudigde vorm (ook wel pidgintaal genoemd), die gebruikt wordt als communicatiemiddel tussen mensen met verschillende moedertalen. Na verloop van tijd kunnen ze zich ontwikkelen tot volledige talen met hun eigen grammaticasystemen en woordenschat, die vaak door hele gemeenschappen worden gebruikt.

Het Papiaments wordt voornamelijk gesproken op de Nederlandse Caribische ABC-eilanden (Aruba, Bonaire en Curaçao) en in enkele gemeenschappen in Nederland. De taal ontwikkelde zich uit een pidgintaal die voornamelijk gebaseerd was op het Afro-Portugees Creools. In de loop der jaren evolueerde de taal in zinsbouw en woordenschat, met leenwoorden uit het Nederlands, Engels en Spaans, maar behield zijn uniek ritme en betekenissen.

Net als het Nederlands werd het Papiaments uitgeroepen tot officiële taal in Aruba in 2003 en in Curaçao/Bonaire in 2007. Deze erkenning heeft geleid tot meer inspanningen om de taal te behouden en te promoten als immaterieel cultureel erfgoed.

Als je al bekend bent met Portugees of Spaans, is het naar verluidt vrij gemakkelijk op te pikken. Dus misschien kun jij binnenkort ook "Mi por papia papiamentu!" (Ik spreek Papiamento!) zeggen.

edl.ecml.at/sounds

<<< Skucha e sonido di e palabranan aki

Foto: Carnavalsfeest, Kralendijk, Bonaire

Si

Nò

Kon ta bai?

Bon dia!

Danki!

- 1 unu
- 2 dos
- 3 tres
- 4 kuater
- 5 sinku
- 6 seis
- 7 shete
- 8 ocho
- 9 nuebe
- 10 dies

ò

ñ

è

é

á

ó

ú

GCR KRIYÒL

👤👤👤 134 000

Enren

Awa

A kouman
ou fika?

Bonjou!

Grémési!

Er zijn drie varianten van het Frans-Guyanees Creools. Een andere variëteit wordt gesproken in Brazilië, in delen van de staat Amapá, dat op de grens tussen de twee landen ligt.

- 1 oun
- 2 dé
- 3 trwa
- 4 kat
- 5 senk
- 6 sis
- 7 sèt
- 8 wit
- 9 nèf
- 10 dis

De geboorte van een Guyanese taal

Het Frans overzees gebied Frans-Guyana heeft veel opvallende kenmerken: het grondgebied bestaat voor 95% uit Amazonewoud; het is het enige gebied op het Amerikaanse continent dat volledig in de Europese Unie geïntegreerd is; het heeft een hoofdstad die is vernoemd naar de cayennepeper; en het Europees Ruimteagentschap heeft er een raketlanceerbasis gebouwd op de locatie van een voormalige strafkolonie.

Een van de vele talen die hier worden gesproken is het Guyanees Creools, dat tijdens de slavernijperiode is ontstaan. Deze taal ontstond door contact tussen Afrikaanse en Europese talen (voornamelijk vormen van het Frans uit de 17e en 18e eeuw). Daarnaast hebben een heleboel andere talen aan de woordenschat bijgedragen, zoals de talen van de inheemse bevolking, het Portugees (tijdens Portugese invasies), het Engels (via immigratie) en talen die in de buurlanden gesproken worden.

Het eerste schriftelijke bewijs van het Creools dateert uit 1749. In 1885 schreef Alfred Parépou Atipa de eerste roman in Frans Guyanees Creools. Het boek toont het dagelijks leven in de Frans-Guyana en diens inwoners.

Naar schatting is het Frans-Guyanees Creoolseen de moedertaal van een derde van de bevolking. 15% van de bevolking gebruikt het als tweede taal.

ò

é

è

Kouté kouman mo-ya ka sonnen >>>

edl.ecml.at/sounds

SÜRET

1 000 000

Er zijn twee dialecten van het Assyrisch: Oosters en Westers. De woorden en zinnen op deze pagina komen uit het westerse dialect (Surayt of Turoyo) dat onder andere gesproken wordt in Tur Abdin in Turkije.

Een taal met een lange geschiedenis

Heb je je ooit afgevraagd welke talen de knapste koppen uit het verleden spraken? Vaak weten we dat! Socrates en Aristoteles spraken Oudgrieks, Cicero en Seneca schreven in het Latijn en Confucius in het Oudchinees. Volgens de Bijbel sprak Jezus Aramees. Het Aramees was ooit de taal van het Assyrische rijk en had een positie die vergelijkbaar is met die van het huidige Engels. Zowel het Arabische als het Hebreeuwse alfabet zijn gebaseerd op het Aramese schrift en over het algemeen heeft het Aramees een grote invloed gehad op zowel de Afro-Aziatische als de Indo-Europese talen.

Het Assyrisch wordt nu gesproken in delen van Armenië, Turkije en in Syrië, Irak, Iran en Libanon. Taalkundigen beschouwen deze taal als de hedendaagse afstammeling van het Aramees. Hoewel de Assyrisch sprekende diaspora over de hele wereld verspreid is en velen van hen hun taal hebben meegenomen, is een aanzienlijk aantal Assyrische dialecten nu bedreigd. Een taal met zo'n lange geschiedenis en zo'n grote invloed op talen die over de hele wereld gesproken worden... Het zou zonde zijn om haar te zien verdwijnen.

(Ay Derbo Hat?)
ܐܝ ܕܪܒܘ ܗܝܬ?

ܫܠܘܡܘ
(Shlomo)

ܐܘܕܝ
(Tawdi)

ܐܝܢܐ
Een

ܠܘ
Lo

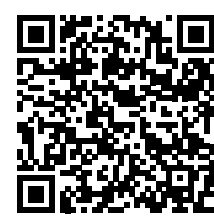
- 1 ܗܐ (ha)
- 2 ܬܪܝܬܐ (tre)
- 3 ܬܠܘܗܐ (tlotho)
- 4 ܐܪܒܘܢܐ ('arbo)
- 5 ܗܡܫܘܐ (hamsho)
- 6 ܝܫܘܬܐ (ishto)
- 7 ܫܘܘܐ (shaw'o)
- 8 ܬܡܢܝܘܬܐ (tmanyo)
- 9 ܬܝܫܘܐ (tish'o)
- 10 ܐܣܪܘܐ ('asro)

ܐܘܪܘܫܝܡܝܐ ܕܗܘܪܝܢ ܕܬܘܪܐܒܕܝܢ ܕܘܪܝܢܐ

Foto: Besneeuwde Ararat berg en de ruïnes van de Zvartnots tempel, Armenië

edl.ecml.at/sounds

edl.ecml.at/languagejourney

FIU SMN KL KRL CRH TT

GAG KDR YI LAD AN AST

FAX CO SC FRP OC FUR

LLD WA PCD BR KW GD

SCO GV FO STH YEC

NDS WEN CSB Bójáś RUE

ACY PAP GCR BER Sūret

Dit vervolg op 'Lara's taalreis door Europa' richt zich voornamelijk op regionale en minderheidstalen en benadrukt de rijke taaldiversiteit op het Europese continent.

Dit boekje werd ontwikkeld door het Europees Centrum voor Moderne Talen van de Raad van Europa in het kader van de Europese Dag van de Talen. We willen alle experts bedanken die ons hebben geholpen bij het maken van deze uitgebreide en informatieve bron.

Voor meer informatie over het Europees Centrum voor Moderne Talen van de Raad van Europa en de Europese Dag van de talen zie www.ecml.at.

Neem voor aanpassingen of vertalingen contact met ons op via information@ecml.at.

© 2024, Raad van Europa

EUROPEAN CENTRE FOR
MODERN LANGUAGES
E C M L
C E L V
CENTRE EUROPEEN POUR
LES LANGUES VIVANTES

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE